

AZ ORSZ. MAGY. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA MUNKABEMUTATÓJA

Öt éve, hogy félszázéves Iparművészeti Iskolánk az Iparművészeti Múzeum kiállítási csarnokaiban méreteiben és művészi értékeiben is oly nagyarányú nyilvános kiállítással igazolta létjogosultságát, sokrétű művésznevelő munkásságát s a magyar közgazdasági élet szempontjából különösen a mostani időkben igen nagy jelentőséggel bíró fontosságát, hogy e bemutatkozása úgy itthon, mint külföldön a legosztatlanabb elismerést, a legértékesebb pálmát hozta meg az iskola sok-sok hervadhatatlan sikertől díszes koszorújába.

Új erők forrása, új remények hajnala, új tapasztalatok és meglátások kiindulása volt az 1930-as jubileumi esztendő!

Nyomában nem a régi dicsőség emlékein való esendes elmélkedés; nem a jól végzett munka megérdemelt nyugalma; nem az elért magasságokon való boldog szemlélődés korszaka következett, hanem a még fokozottabb, még belterjesebb munka.

Az iskola, élén Helbing Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos igazgatóval, valamennyi nevelésre és adminisztrációra hivatott tagjával érezte, hogy a nagy történelmi határkő után még többet és nagyobbat vár tőle az ifjú művésznemzedék, a magyar művészeti kultúra, a rohanva fejlődő élet.

A jubileum óta eltelt öt év alatt Milánóban, Londonban, Rómában, Páduában, Bécsben, Brüsszelben nyílt alkalma az Iparművészeti Iskolának arra, hogy a magyar alkotni tudásnak új hírt és dicsőséget szerezzen!

Eppen ez a dicsőségesen bekoronázott mult nyitott új távlatokat s e távlatok most, az Iparművészeti Iskola ötvenötödik fennállási évében tárultak ki teljes nagyszerűségükben a hivatalos kormány, a művészek, a műbarátok, a sajtó munkásai, a nagyközönség és szülők előtt.

Ezúttal nem hatalmas kiállítási csarnokokban; nem előre megtervezett s látványosság számba menő interieur-ökben, hanem a munka szürke műtermeiben és műhelyeiben: benn az Iparművészeti Iskola meghitt termeiben volt a kiállítás, melynek meghívója szerényen „évvégi munkabemutató“-ra invitált bennünket.

Hogy mennyire tapintatos volt e munkabemutató illetén megrendezése, azt a nyomában támadt visszhang: az egyhangú elismerés igazolta.

Minden tárgy ott mutatkozott be, ahol készült s bár az elrendezés igen célszerű és izlées, az anyag áttekintése könnyű és rendszeres volt: senki se mondhatta, hogy itt a szürke környezet befolyásolta volna előnyösebbre a munkák értékét, mert éppen ez az őszinte környezet, az osztályok és műtermek hétköznapi képe, zavartalanul engedte, hogy a kiállított anyag önmagában méressék le a legszigorúbb esztétikai elemzés alapján.

E munkabemutató egyes kiválóbb objektumai maguk beszélnek az itt közölt illusztrációk által. Sok száz társuk azok emlékében él, akik a munka-

bemutatót szerenésések voltak ismételtelen is megsemlélni. És itt jellemző, hogy bár az Iparművészeti Iskola, amely a hangos reklám eszközeivel sohasem élt s ezúttal is becsülettel végzett munkájával akart csak barátokat szerezni a magyar iparművészet ügyének: a nyolcnaposra tervezett munkabemutatót éppen a naponta növekvő tömegek miatt tizenöt napig volt kénytelen nyitva tartani.

Nem célunk, s terünk sem engedi, hogy itt az Iparművészeti Iskola munkabemutatójának módszertani részével foglalkozunk. Oly kifejeződött része ez művészi oktatásunknak, amely az 1912. évi drezdai rajz- és művészeti oktatásügyi kongresszus óta immár — éppen a magyar módszer átvétele révén szinte világszerte elfogadott és meghonosodott. Ennek a rajztanítási és művészi jellemfejlesztő módszernek új megnyilatkozásait újra és újra látni új tanácsok vezetésével s új növendékanyag munkáiban — igazi lelki élvezet még a műhelytitkok legavatottabb ismerőjének is. Példás precizitás, a kivitelezés folytonos szemelött tartását hangsúlyozó szerkezeti rajzolás, az egyes szakok és anyagok különleges céljait és sajátosságát állandóan figyelő lelkiismeretes eljárások a jellemzők itt.

A kivitelezésben ismét óriási lépést tett az Iparművészeti Iskola öt év alatt. Érezzük, hogy a tervezés és kivitel nem öncélú két művészi tevékenység, hanem szoros kapcsolatban haladnak a képzés hosszú hat esztendején keresztül s az iskola immár jól felszerelt műhelyeiben megvalósul minden arravaló és érdemes művészi elgondolás a tervező növendék sajátkezü munkájával. Azért oly nagyfontosságú ez, mert amikor az élet nem biztosítana megélhetést és érvényesülést a tervező művésznek, vegye elő másik énjét: az iparost és pedig az izlésben, tudásban fejlettebb, tökéletesebb iparost s ne legyen kénytelen a nagy művészetek emlein felnőtt sok-sok nyomorgó művész szomorú sorsában osztozni.

A tervezői és kivitelezői kettős munka tökéletes megnyilatkozásának fokmérői a hatodik év végén tartott tizenkéthetes képesítő pályázatok. Az ideai munkabemutatón külön csoportokban szerepeltek a grafikusok, díszítőfestők és szobrászok, textilesek, építő iparművészek és keramikusok. Egytől-egyig kiváló bizonyosság, mit tud az Iparművészeti Iskola kifejleszteni teljes hat évi tanulmányi ideje alatt a magyar lélek mélyén szunnyadó művészi teremtő energiákból; de egyben cáfolat az utóbbi időkben nem egy helyről elhangzó vádra, hogy az Iparművészeti Iskola növendékmunkáiból nem a növendék önálló egyénisége, hanem a tanár formáló keze érezhető ki. A képesítő pályamunkák — még ugyanazon szakon belül is, mint a grafikánál vagy építő iparművészetnél — bár ugyanazt a témát dolgozták föl, teljesen elütők egymástól felfogásban, stílusban, sőt olykor a technikai eljárások alkalmazásában is. A székesfőváros 600 P

ösztöndíját a grafikai szakos Koppány György nyerte, iskolai színvonalon túl messze kimagasló „Csongor és Tünde“ c. bibliofil munkájával.

A munkabemutatót Hóman Bálint kultuszminiszter is megtekintette a művészeti ügyosztály egész vezérkarával s legteljesebb elismerését nyil-

vánította az eredményes munkáért és igen gazdag, magas színvonalú kiállításért.

Az Iparművészeti Iskola jelen tanévi munkabemutatója ismét ünnepe lett a magyar művészeti kultúrának.

DR. KOVÁCS JÁNOS

A RÉGI BUDA ÉS PEST IPARMŰVÉSZE

Budapest a legutóbbi hatvan esztendőben világvárossá emelkedett. Az ilyen város lakóinak érdeme visszatekinteniök a szerényebb multba. A mai nagyság végre is a mult törekvésein épül fel. Ha Budapest lakosaiban már régebbi időktől fogva nem lett volna meg a nagyra és szépre való törekvés, akkor ez a mai, a külföld által is szépnak elismert és magas kulturális színvonalon álló város nem tudott volna kialakulni.

Mikor az Iparművészeti Múzeum a júniusi hetek programjának gazdagítására a régi Buda és Pest iparművészetének való bemutatását elhatározta, meg voltunk győződve, hogy ezeket az emlékeket szeretetteljes érdeklődéssel fogják fogadni mindazok, kik lélekben az ország fővárosával összeforrtak. Örömmel vállalkoztunk erre, bár előre tudtuk, hogy az Iparművészeti Múzeum kiállítása nem nyújthatja teljes képét Buda és Pest régi iparművészetének.

A kutatás útján haladva arra kellett rádöbbenünk, hogy a két ikerváros művészeti emlékeit a XVIII. század elejéig teljesen elpusztította az a rettenetesen csapás, melyből jobban vette ki részét, mint Európa bármely más városa. Budán, ahol a reneszánsz-művészet ébredése idejében Mátyás király fényes palotát emelt magának és Pesten, ahol még ma is csodáljuk a belvárosi főtemplom gótikus építészeti részét, kétségtelenül az iparművészetnek is voltak kitűnő mesterei, de ősi multjának emlékei, sajnos, nyom nélkül eltűntek. Pusztulásuknak okát jórészt az ozmán hadak felvonulásában és Budavárának több, mint másfélszáz évre terjedő megszállásában találjuk meg. De nemcsak a török pusztításnak van ebben része, hanem a Buda körüli harcokban résztvevő idegen zsoldos katonaságnak is, amely kíméletlenül tovább fosztogatta mind a két várost. Így tehát Pest-Buda kulturális multjának korábbi szakaszát csak krónikákból, oklevelekből, egyházi leltárakból és régi útleírásokból tudjuk homályosan rekonstruálni, de az ezernyi gazdag emlékből úgyszólván semmi sem maradt reánk.

A két város újabb kora Budavárának 1686-ban történt visszafoglalásával kezdődik. A Budát visszavívó hadseregek elvonulása után lassan-lassan megindul az újjáépítés munkája, mely eleinte csak a romok eltávolítására szorítkozhatott. Oly nagy volt a gazdasági nyomor, hogy egy jó fél századnak kellett eltelnie, míg ismét szóhoz juthatott a művészet.

Ezeket a történeti tényeket híven tükrözi az Iparművészeti Múzeumban rendezett kiállítás anyaga, mely a korábbi emlékek teljes hiánya miatt csak a XVIII. század közepétől kezdve mutatja be Pest-Buda iparművészetét.

Mária Terézia és II. József nagylendületű kora az újjáépítés munkája során csakhamar nálunk is művészi értékű teljesítményekre serkentette az építőmestereket, szobrászokat és az iparosok nagy táborát. Lassanként felépülnek a szétlőtt és felperzselt házak, barokk templomok tornyai élénkítik az egyre fejlődő város képét és az építészettel együtt fellendült az iparművészet is. Az arcképen, melyet a múzeum kiállítása Pest-Buda iparművészeti multjáról nyújt, mindenekelőtt feltűnik az ötvösség feltűnő fejlettsége már a XVIII. század közepén. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a kiállításon bemutatott barokk és rokokó egyházi ötvöstárgyak forma, díszítés és technikai tudás szempontjából európai viszonylatban is igen figyelemre méltó alkotások. A XVIII. századi ötvösmesterek sorából ki kell emelnünk Schätzl József, Puchmayer János, Fauser József, Lubisics Márton és Reichenpfalter Simon nevét, akik kitűnő munkákkal vannak képviselve a múzeum kiállításán. Finomult ízlés jellemzi az empire és biedermeier korának ötvösmestereit, kiknek munkái az akkor igen magas fokon álló bécsi ötvösséggel teljesen egyenrangúak. Ezek közt kétségtelenül Prandtner József, Giergl Alajos és Szentpétery József voltak a legjelentékenyebbek. A múzeum különös súlyt helyezett arra, hogy a manapság és nem ok nélkül igen nagyrabecsült Szentpétery Józsefnek reánk maradt munkáit a kiállításon lehetőleg teljesen bemutassa. Szentpétery korai, 1810 és 1825 közt készült munkái az empire-irányhoz tartoznak. Ezek nemcsak kiváló technikai tudásról, de a mester rendkívül finom ízléséről és gazdag fantáziájáról tanuskodnak. Később, ami természetes, a neobarokk irányhoz csatlakozott, munkái nehézkesebbekké és a rajtuk alkalmazott díszítés túl gazdaggá válik. Amit tőle itt képből bemutatunk, a legjobb korai munkáihoz tartozik.

Majdnem hiánytalanul mutatja be továbbá az iparművészeti múzeum kiállítása Kuny Domokos budai fajanszgyárának csekély számban megmaradt emlékeit. Ezeken világosan látjuk, hogy Kuny igen tehetséges keramikus volt, akiben megvolt a komoly törekvés, hogy vállalatát a holicsi

és tatai gyárok színvonalára emelje; étkező készletei és különböző dísz tárgyai határozottan iparművészeti jellegűek. Hogy Kuny Domokos személyéről és működéséről ma már teljesen informálva vagyunk, azt Siklóssy László dr. lelkes kutató munkájának köszönhetjük. Illusztrációk helyett hivatkozunk Siklóssy Lászlónak csak nemrég, a Magyar Iparművészet 1935. évi 4-ik számában megjelent kitűnő cikkére, melyben egyszersmind Szablya Frischauf Ferenc budai fajanszgyűjteményét is ismerteti. Ezt a gyűjteményt néhány darabbal kiegészítve mutatja be most az Iparművészeti Múzeum kiállítása. Szablya Frischauf Ferencnek igen nagy érdeme, hogy szeretettel gyűjtötte össze a sors által üldözött Kuny munkáit és ezzel halála után rehabilitálta a hivatásos tudósok támadásával szemben. Kuny főcikke az étkező-készlet volt, amellyel megmutatta versenyképességét Közép-Európa valamennyi fajanszgyárával. Az edények formái erősen barokkosak és leggyakrabban alkalmazott díszítésük a bécsi rózsamustra, gyakori még a kékbén tartott virágmustra és dísz tárgyakon sokszor naturalisztikus festéssel találkozunk. Kuny később áttért a keményeserép gyártására és effajta edényein viszont feltűnik azoknak izléses formája.

Az Iparművészeti Múzeum kiállítása továbbá a pest-budai órák tevékenységének sok szép emlékéket mutatja be a XVIII. század második felétől a XIX. század közepéig. Nagy gonddal és jó ízléssel készült munkák. Ezek közt különösen feltűnik az Országos Levéltár tulajdonát képező szép falióra, melynek faragott plasztikus díszítését Dunaisky Lőrinc akadémiai szobrásztanár készítette. De ezen kívül is számos darab fafaragóink művészi ízlését és kitűnő technikai tudását dicséri.

Nehéz volt a múzeum helyzete a bútorművéség tekintetében. Az iparművészet egyéb ágait tekintve, kétségtelen, hogy Pest-Budán sok jó bútorsztalos dolgozott a XVIII. század közepe óta, a bútorokat azonban jelzés és sajátosságos vonások híján ma már helyi eredetűeknek felismerni nem lehet. Már az a egynehány céhláda is, mely a múzeum kiállításán látható, igazolja, hogy a volt monarchia bútorművészete csaknem teljesen egyöntetű mederben mozgott. Kivétel e téren Steindl Ferenc, a biedermeier-kor bútoriparosa. Az ő bútorait néhány autentikus darab révén, valamint munkáinak sajátosságos vonásaira való tekintettel eléggé könnyen fel lehet ismerni. A Steindl-bútort a szolid munka, a kényelem és célirányosság keresése, valamint a józan polgári felfogás jellemzi s ezért a biedermeier bútorstílusnak rendkívül szimpatikus példái. Steindl bútorai több darabot sikerült a múzeumnak összegyűjtenie és ezeket interiőryszerűen mutatja be a kiállításon, hogy egyben a régi bútorral való helyes berendezésnek mintáját nyújtsa a nagyközönségnek. Az interiőrök tervezését és azok stílszerű berendezését Szablya Frischauf Ferenc tanár végezte. Ezzel a munkájával is kitűnő stílusérzékéről és finom ízléséről tett tanúságot.

A kiállítás anyagát kiegészítik a régi pest-budai műintézetekben készült metszetek, litográfiák és különféle nyomtatványok válogatott sorozata,

**itetlenke-
dett és meg-
kérte a leg-
bölcsebb bá-
rátot, nyug-
tassa meg
magyará-
zatával. De
hiába: an-
nak szavai
sem győz-
tek meg!**

Illusztráció.

Készült az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola grafikai szakosztályán. Tanár: Helbing Ferenc.

melyek hozzátartoznak a két város kulturális multjának teljes megismeréséhez. A múzeum szigorúan ragaszkodott ahhoz, hogy csak tényleg helyi műintézetekben és műhelyekben készült grafikai termékeket állítson ki és ezért mellőzte a külföldön nagy mennyiségben készült pest-budai vonatkozású metszeteket, színyomatokat és egyebeket. Kivételt ez alól csak Alt Rudolfnak pest-budai látképei tekintetében tett a múzeum, mert az ő vízfestményei és színes ceruzarajzai oly magas művészi színvonalon állanak, hogy ezt a követ-

kezetlenséget, azt hisszük, nem fogják rossz néven venni a kiállítás látogatói.

Az Iparművészeti Múzeum kiállítása magáért beszélő dokumentuma a régi Pest-Buda kulturális törekvéseinek. Örömmel látjuk, hogy régi iparosaink és iparművészeink általában a nyugateurópai kultúrával lépést tartani iparkodtak és ez jórészt sikerült is nekik. Épp azért érthetetlen, hogy alkotásaiknak eddig csak kevés gyűjtője akadt. Szeretnők, ha a múzeum kiállítása most már a lokális gyűjtés felé is terelné műbarátaink figyelmét.

DR. LAYER KÁROLY

AZ ASZTALOSMUNKA ANYAGA

Lakásaink berendezésében mindenféle anyagok előretörése ellenére még mindig a fa játssza a legfontosabb szerepet.

Pompás anyag a bútorfafa. Nemesak szépsége, tektonikája is nagyszerű. Szilárd és mégis hajlékony. Merev és mégis rugalmas. Tartós és könnyű. Szívós és hasadó.

Ezekért szeretik ősidők óta építőanyagának is, sőt egész házak építésére is: falastól, ajtóstul, mindenestül.

De ugyanezért szeretik a bútorokat készítő asztalosok is. Mert nemesak a régi, hanem a mai asztalos is igazi örömet érez a jó fán, jó szerszámon, ha azonfelül minden feltétele meg van adva a jó asztalosmunkának.

Az első legfontosabb tudnivaló a fáról, hogy az asztalos e munkaanyagának (az úgynevezett „műfának) tökéletesen száraznak kell lennie.

Évszázadokig jó a bútór, ha az asztalos kellő szárazságú deszkákat használt és a bútór készítésénél kellő lassúsággal, óvatossággal járt el.

A fa tudniillik igen nagy százalékban vizet tartalmaz. Hosszú, igen hosszú éveken át kell száraz, csapadékmentes, zárt, de levegős helyen tartani, hogy e nedvtartalmát elveszítse.

Az olyan fa, mely nem száradt elég ideig, csak lassan veszti el a víztartalmát — bútórállapotban — és akkor sejtjei összehúzódnak, a bútór fája „játsszik“. Ez annyit jelent, hogy hasadások, vetemedések, görbülések keletkeznek a bútór testén.

Lelkiismeretes asztalos tehát csak teljesen száraz fát használ. A régi jó asztalosok a saját padlásukon évtizedekig szárították a megvett deszkákat, mielőtt feldolgozták.

De nemesak az asztalosnak kell lelkiismeretesnek lennie. A bútór rendelójének is nagy türelemmel kell megvárnia a munka elkészülését. Mert a bútór készítése közben is folyton száradnia kell minden részletének. Hiszen az asztalosmunka idején is vesz fel nedvességet a fa s eredendő alkata is hajlamossá teszi arra, hogy legbelül „játsszani“ kezdjen.

Tehát: soha se sürgessük az asztalost. Soha ne türelmetlenkedjünk a munka lassú készülete miatt. Így — és csakis így — kerülhetjük a felesleges károkat, civódásokat, pereskedést.

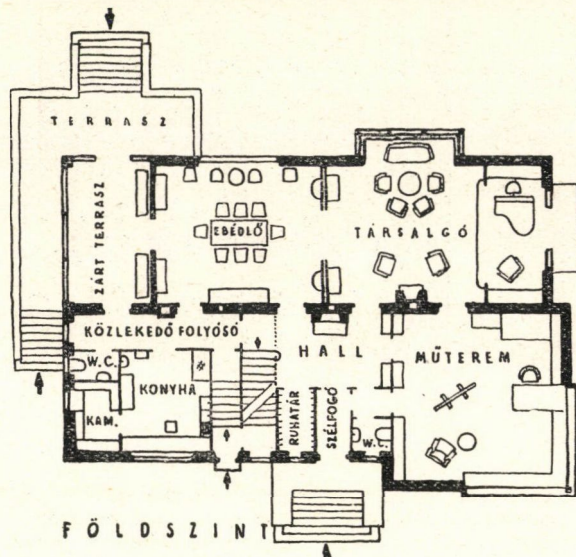
A bútórrendelés elsősorban bizalom kérdése. Másodsorban türelemé. Erkölesileg és jogilag is csak akkor felelős az asztalos az ő munkájáért, annak tartósságáért, ha a bútór szolid és szakszerű elkészítéséhez elegendő idő áll rendelkezésére.

Technikájában, szerkesztésében is igen érzékeny, sok körültekintést igénylő anyag a fa. Különösen a bútorasztalosok komplikált mesterség e miatt.

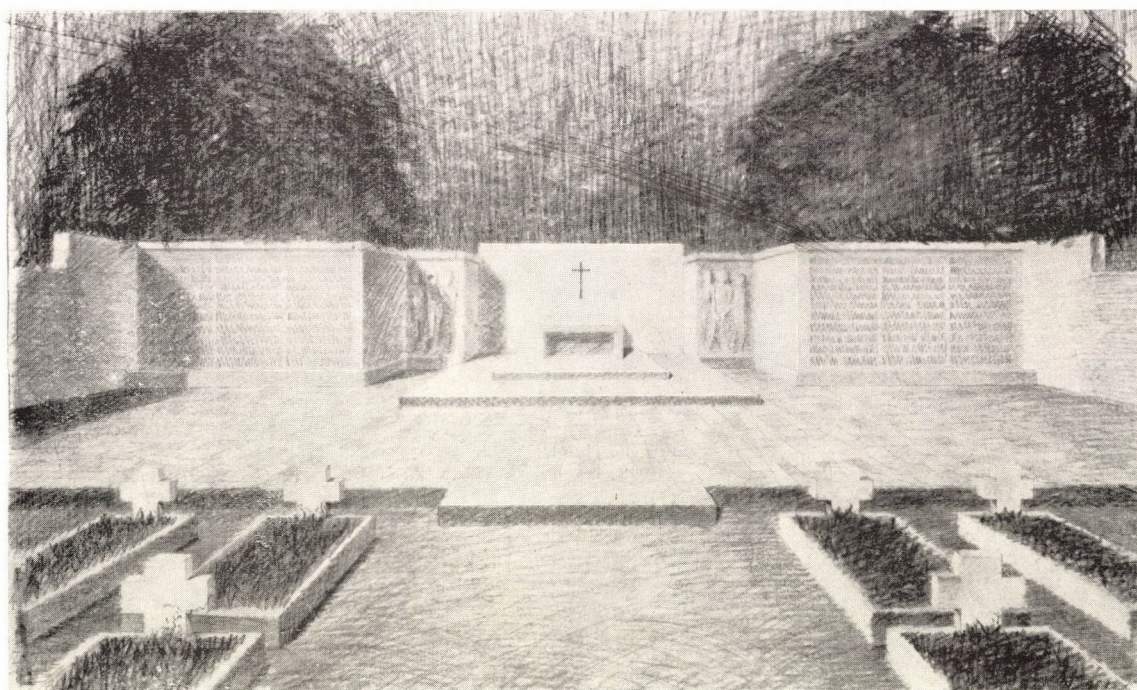
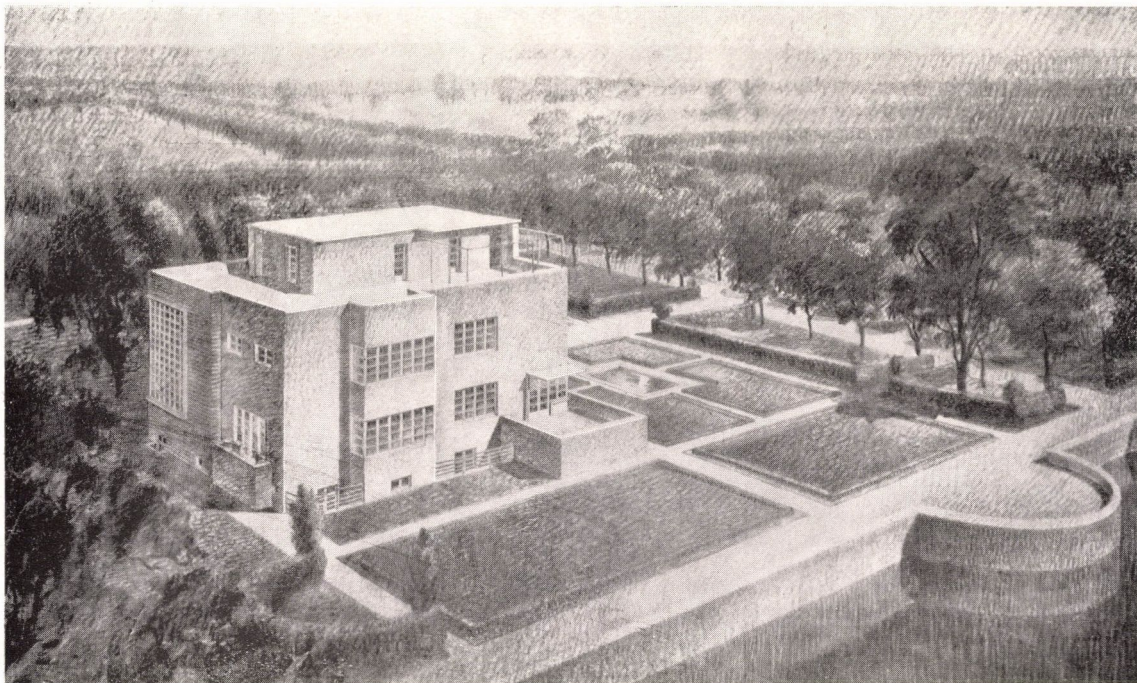
Felületes szemléletre minden asztal, szekrény úgy tűnik fel, mintha egyetlen rétegből, tömörfából állna. A valóságban ez nincs így. Csak a legolcsóbb, az úgynevezett „puhafabútórak“, a fenyőfadeszkából készített bútórak állnak egyetlen rétegből.

Már a becsesebb, az úgynevezett „keményfabútórak“ furnirozással készülnek. Tehát éppen a finomabb, tartósabb bútórak ilyenek.

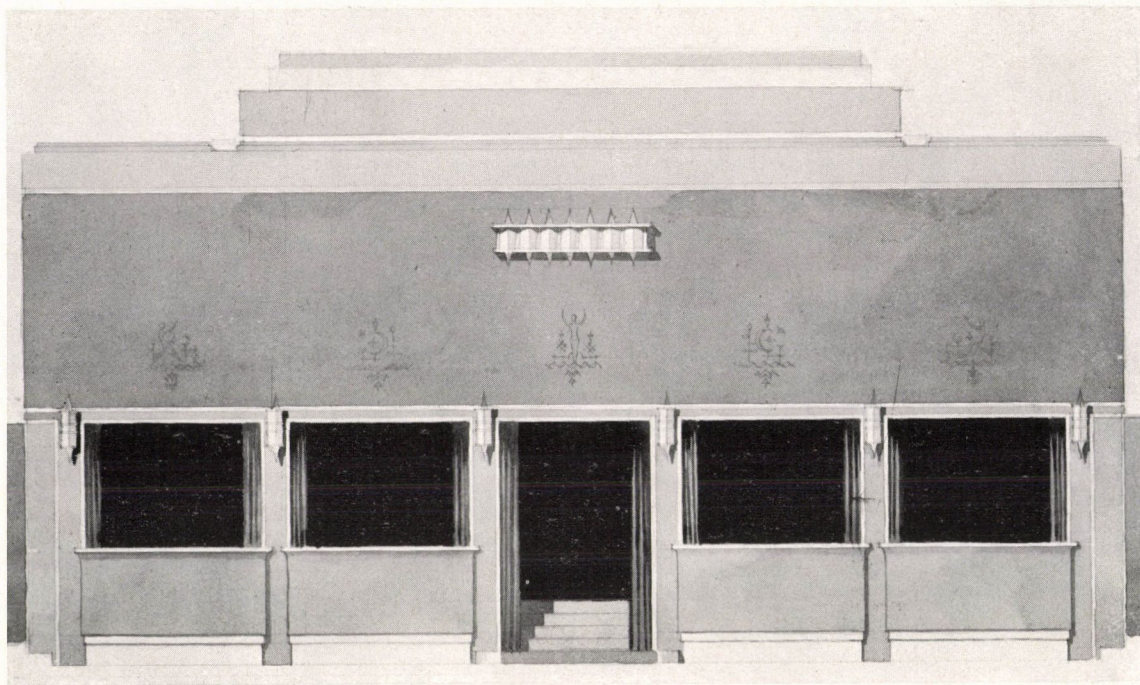
Az effajta bútórak tulajdonkép kétféle fát igényelnek. Egyik a belső, a „fa“. Ez többnyire vastaglemezű puhafa szokott lenni. Erre borul mindkét oldalán ellenkező száliránnyal a „vakfurnir“ és csak azután kerül legfelül a nemesfa „színfa“.

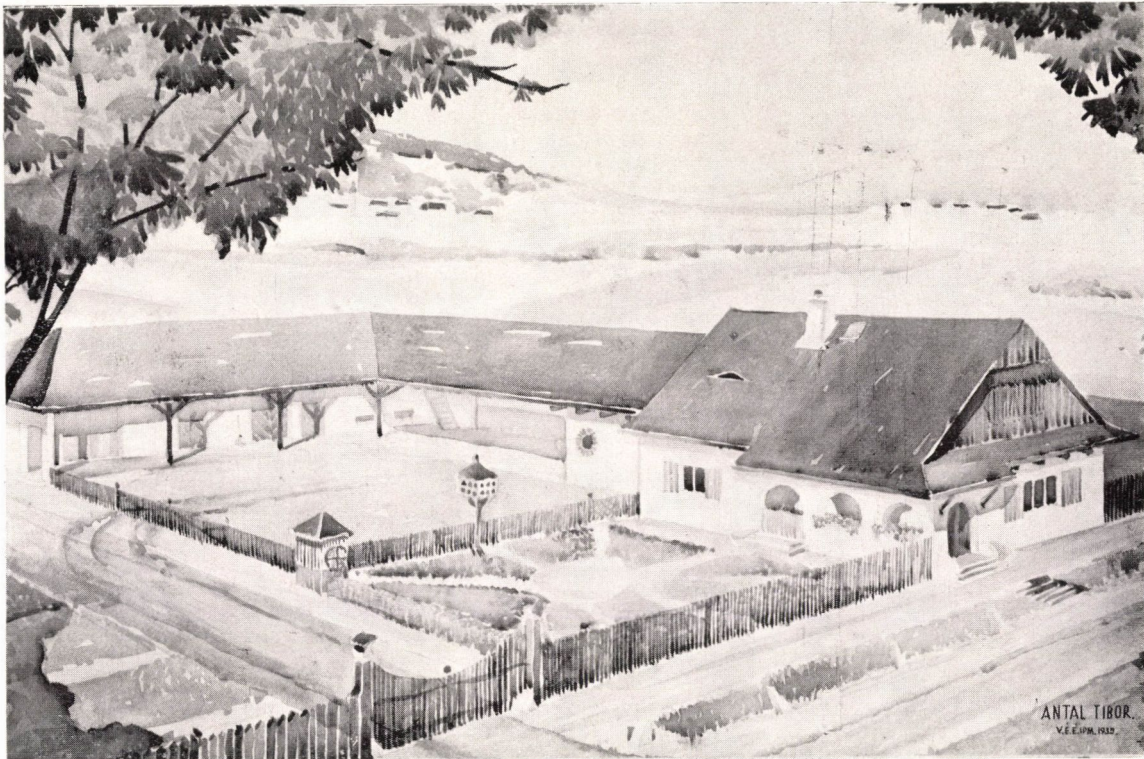
Alaprajz. Készült az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola építészeti szakosztályán. Tanár: Györgyi D.

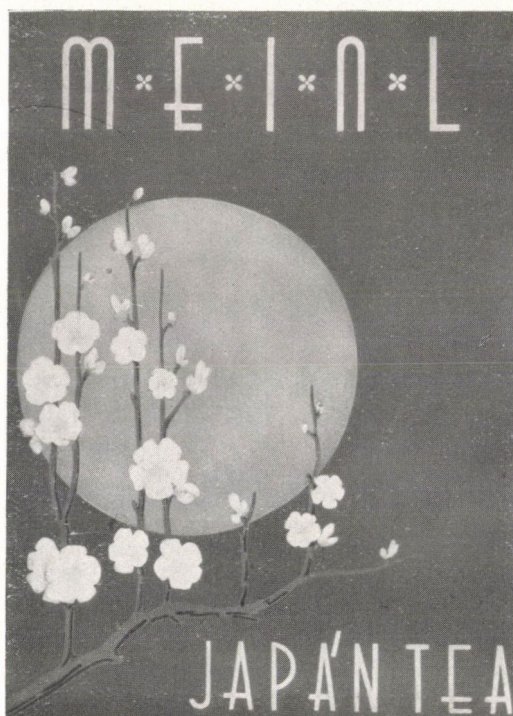
Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent : Családi ház terve. Készült Györgyi Dénes tanár osztályán. Lent : Hősi emlékmű terve. Készült Weichinger Károly tanár osztályán. — Von der Jahresschluss-Arbeitschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben : Entwurf eines Familienhauses. Klasse Prof. D. Györgyi. Unten : Entwurf eines Heldendenkmals. Klasse Prof. K. Weichinger. — From the year's end work show of the R. H. School of Applied Art. Above : Design of a family house. Made in the class of Prof. D. Györgyi. Below : Design of Heroes' Monument. Made in the class of Prof. Ch. Weichinger.

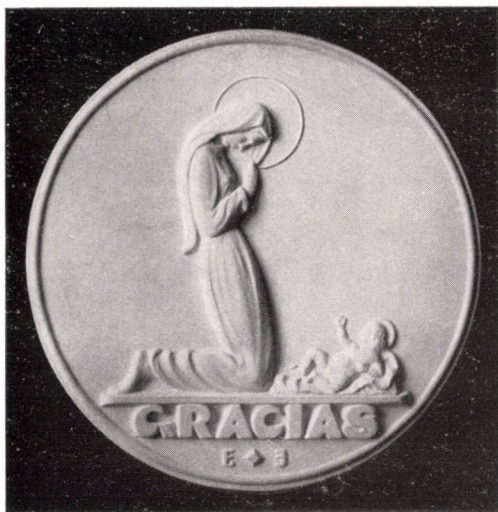
Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent : Tánchelyiség egyik páholyfala. Készült Szablya Frischauf Ferenc tanár osztályán. Lent : Nappali szoba 1 : 10 léptékű modellje. Készült Kaesz Gyula tanár osztályán. — Von der Jahreschluss-Arbeitschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben : Entwurf der Logenwand eines Tansaals. Klasse Prof. F. Szablya Frischauf. Unten : Modell eines Wohnzimmers im Masstabe 1/10. Klasse Prof. J. Kaesz. — From the year's end work show of the R. H. School of Applied Art. Above : Design of the boxside of a dancing room. Made in the class of Prof. F. Szablya Frischauf. Below : Model of a drawing-room in scale 1 : 10. Made in the class of Prof. Gy. Kaesz.

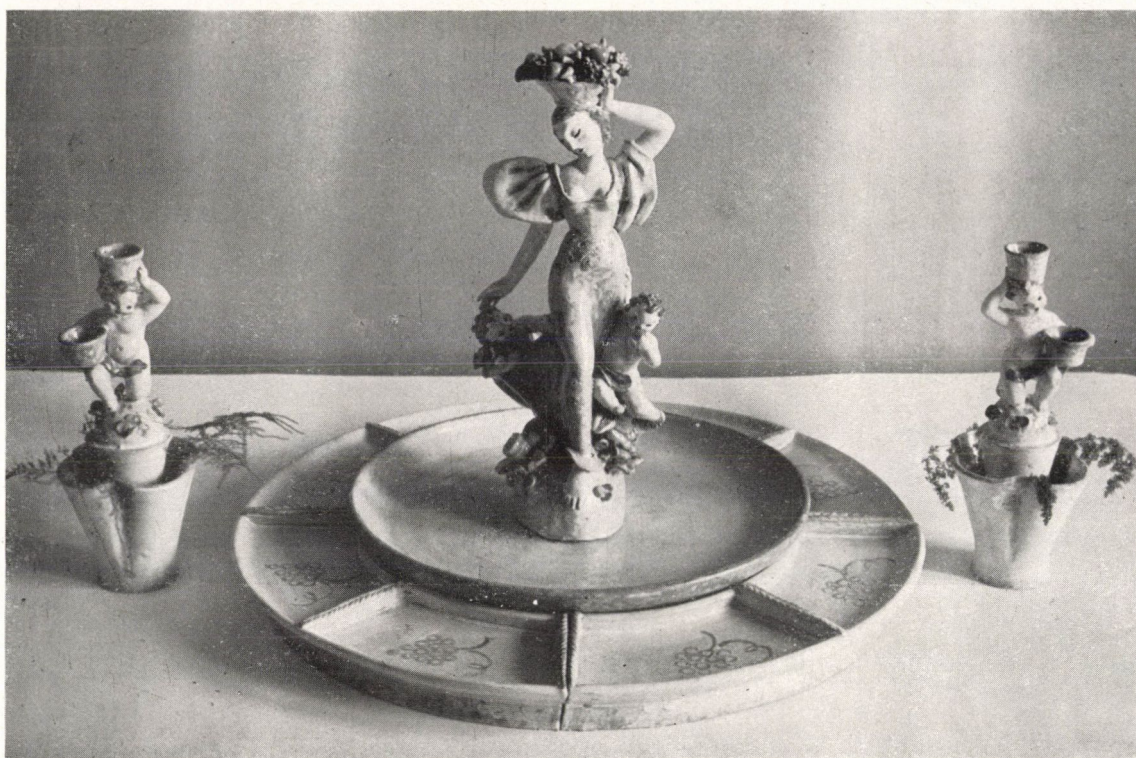
Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent : Falusi ház terve. Készült Antal Dezső tanár osztályán. Lent: Csipke antependium. Készült Muhits Sándor tanár osztályán. — Von der Jahresschluss-Arbeitschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben: Entwurf eines Bauernhofes. Klasse Prof. D. Antal. Unten: Spitzen-Altarbehang. Klasse Prof. A. Muhits. — From the year's end work show of the R. H. School of Applied Art. Above: Design of a farmer's house Made in the class of Prof. D. Antal. Below: Lace antependium. Made in the class of Prof. A. Muhits.

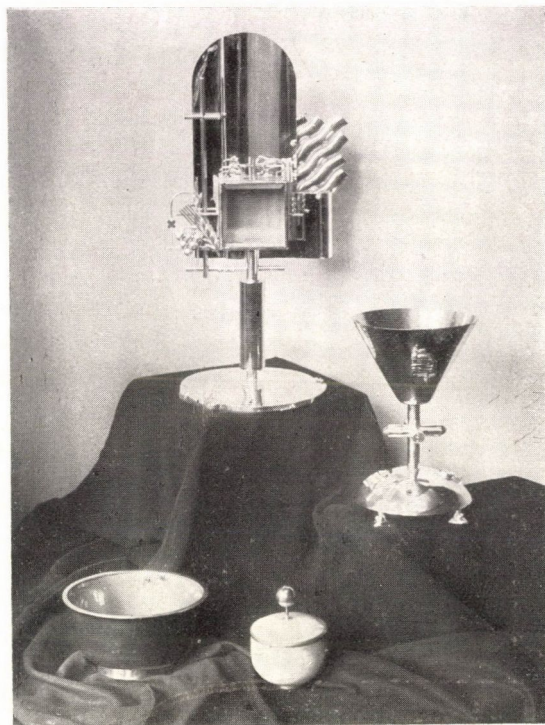
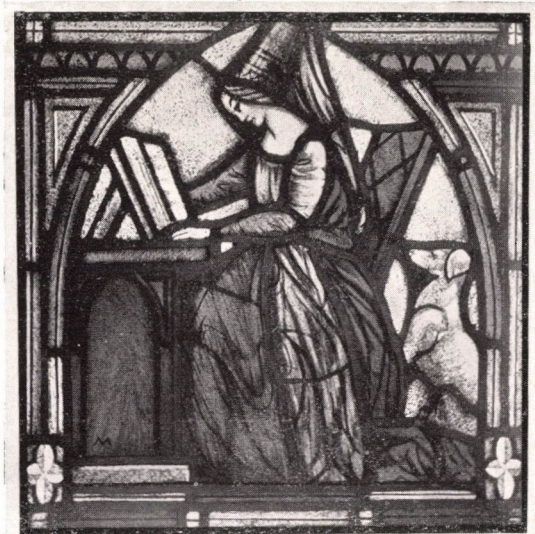
Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent balra és jobbra : Plakáttervek. Készültek Helbing Ferenc tanár osztályán. Lent balra és jobbra : Cégtáblatervek. Készültek Sándor Béla tanár osztályán. — Von der Jahresschluss-Arbeitsschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben, links und rechts: Plakatentwürfe. Klasse Prof. F. Helbing. Unten, links und rechts: Entwürfe für Firmentafeln. Klasse Prof. B. Sándor. — From the year's end work show of the R. H. School of Applied Art. Above left and right : Designs for posters. Made in the class of Prof. F. Helbing. Below left and right : Designs for sign boards. Made in the class of Prof. B. Sándor.

Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent balra és jobbra : Plakettervek. Készültek Reményi József tanár osztályán. Lent balra és jobbra : Dekoratív szobrok. Készültek Simay Imre tanár osztályán. — Von der Jahreschluss-Arbeitsschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben links und rechts : Plakettentwürfe. Klasse Prof. J. Reményi. Unten links und rechts : dekorative Statuen. Klasse Prof. I. Simay. — From the year's end work show of the R. H. N. School of Applied Art. Above left and right : Plaquettes. Made in the class of Prof. J. Reményi. Below left and right : Decorative statues. Made in the class of Prof. I. Simay.

Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent balra : Kút terve. Készült Mátrai Lajos tanár osztályán. Fent jobbra : Terrakotta figura. Készült Lux Elek tanár osztályán. Lent : Kerámia asztali készlet. Készült Orbán Antal tanár osztályán. — Von der Jahreschluss-Arbeitsschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben links : Entwurf eines Brunnens. Klasse Prof. L. Mátrai. Oben rechts : Terrakotta-Figur. Klasse Prof. E. Lux. Unter : Tischgerät, Keramik. Klasse Prof. A. Orbán. — From the year's end work show of the R. H. School of Applied Art. Above to the left : Design of a well. Made in the class of Prof. L. Mátrai. Above to the right : Terracotta figure. Made in the class of Prof. E. Lux. Below : Table-set, ceramics. Made in the class of Prof. A. Orbán.

Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évvégi munkabemutató kiállításáról. Fent balra és jobbra : Üvegfestmények. Készültek Haranghy Jenő tanár osztályán. Lent : Ötvöstárgyak. A baloldaliak Csajka István, a jobboldaliak Pál Lajos tanárok osztályán készültek. — Von der Jahresschluss-Arbeitschau der Kön. Ung. Landes-Kunstgewerbeschule. Oben links und rechts : Glasmalereien. Klasse Prof. E. Haranghy. Unten : Goldschmiedearbeiten. Links aus Klasse Prof. St. Csajka, rechts Klasse Prof. L. Pál. — From the year's end work show of the R. H. School of Applied Art. Above left and right: Stained glass pictures. Made in the class of Prof. E. Haranghy. Below : Goldsmith's works. To the left made in the class of Prof. I. Csajka, to the right in the class of Prof. L. Pál.

Fent: Társulatunk pécsi iparművészeti, házipari és népművészeti kiállításáról. Az installációt Minár Pál tervezte. Lent: A kiskunhalasi esipkeház belseje. Tervezték Dallos Hanna és Mallász Gitta. — Oben: Von der Pécsér Kunstgewerbe-, Hausindustrie- und Volkskunst-Ausstellung der Landeskunstgewerbe-gesellschaft. Installation entworfen von P. Minár. Unten: Interieur in dem „Spitzenhause“ in Kiskunhalas. Entworfen von H. Dallos und G. Mallász. — Above: From the applied art, house industry and popular art exhibition at Pécs, arranged by the Hungarian Society for Applied Art. The installation designed by P. Minár. Below: Interior of the „Lace house“ at Kiskunhalas. Designed by H. Dallos and G. Mallász.

Tehát az, amit mi diófabútornak nevezünk, ha egy lapját keresztbemetszenék, azt mutatná, hogy kívül fedi be vékony diófából való furnírréteg. Ez a furnír, melyet a bútorfákból késsel, fűrészszel, vagy hámozás által készítenek, 0,7 millimétertől 4—5 milliméter vastagságig váltakozik. Ez lesz tehát a bútoron a bőrfelület, mely simára gyalulva, a bútor erezését, ragyogó, díszes színét, matt fényét vagy politúrját stb. hordozza.

De milyen gondossággal kell az asztalosnak eljárnia, mikor a bútort furnírozza! Mindig arra kell gondolnia, hogy — még ha a belül levő vakfa elkezdene is idővel száradni, játszani — ez a furnír ne repedjen s ne puffadjon fel. Ezért a jó bútorra nem is egy, hanem két réteg furnír kerül a vakfa mindegyik oldalára. Az egyik furnír „kontrázik“ a másikkal, illetve hasadásuk iránya: egyiké vízszintes, másiké függőleges („Contreplaqué“). Persze, számtalan egyéb körülmény is van, mely a tartóssághoz, az egészséges bútorhoz megkívánt feltétel.

Az eddig elmondottakból is kétségtelen, hogy az asztalosmunkát siettetni tulajdonképpen végzetes hiba. A száradás lassú processzus, melynek csak a kezdete esik a faraktárra, szárítókamrára. Folytatódik ez az asztalosműhelyben, a bútor feldolgozásának folyamán. Lelkiismeretes mester nem is tehet másként, mint hogy a bútorfát már a leszáradás után száradni hagyja. E száradásból eredő deformálódása (elferdülés, kajszulás) után gyalulja, egyengeti a fát. A vakfák, a színfák ráenyvezése alkalmával ugyancsak bizonyos száradási időre van szükség. De a fényezés (politúrozás) is, ha kellő gondossággal történik, minden fázisában újabb száradási szünetekkel jár. Természetes tehát, hogy mindezeket figyelembevéve, csak a teljesen laikus rendelő állhat elő azzal a kívánsággal, mely a „sürgős“, az „expressz“ hazaszállítást kívánja meg.

Ez az a kényes pont, mely annyira kedvez — a lelkiismeretlen bútorráépítőnek. Az, aki a bútorráruházban, vagy a szokványmunkákat végző lelkiismeretlen műhelytulajdonosnál rendel meg a bútort, többnyire biztató ígéretet kap a rövid terminusra való szállításra. Ennek persze meg is van a következménye, hogy a sebtiben elkészített s kellően ki nem száradt fabútor alig pár hónappal a szállítás után elkezd repedezni, vagy meghajlani. Előbb csak kézzel kitapogatható vetemedések s görbülések keletkeznek rajta, melyek lassan szemmel láthatókká válnak. Ajtók, fiókok rosszul zárnak, rések támadnak, az egész bútor pedig megrokkban. Perek, izgalmak és súlyos károsodások követik egymást gyors iramban.

Ezzel szemben a jó asztalos nem vállalhatja a munkát másként, mint csak minimálisan 3 havi szállításra és ebben a türelmetlen, kapkodó korban természetesen éppen ezek a lelkiismeretes mesterek járnak rosszabbul. Az iparművészeti szakértőnek s általában a dolgokkal tisztában lévő laikusnak is kötelessége azonban, hogy minden bútorrésről s minden bútorrendelőről felvilágosítson a valóságról. Kötelesség ez a romlásnak indult ipar és általában a becsületes kézművesség szelleme érdekében.

DR. NÁDAI PÁL

Hárton szerettem olvasni a bibliát egyszerűen erre az ígéretem talált: előttem száz év elmúlása annyi, mint egy nap eltételese.

Illusztráció.

Készült az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola grafikai szakosztályán. Tanár: Helbing Ferenc.

• K R Ó N I K A •

PETROVICS ELEK. Nagy értékek súlyát, hatását igazán csak akkor lehet mérlegelni, megérteni, amikor helyükről távoznak. Valahogyan összegeződik munkájuk eredménye, egymáshoz sorakoznak a termelt szellemi javak, kulturális hatásuk nyilvánvalóvá lesz. Előcsillognak a színek, megfelelő „beállítás” nyer életük képe és a maga teljességében megmutatkozik az igazi érték.

Petrovics Elek új utat, új irányt jelentett nemcsak a Szépművészeti Múzeum régi és újabb képeinek mesteri kiállításában, hanem a magyar műpártoló közönség nevelésben is.

Ha visszagondolunk a háborúelőtti Szépművészeti Képtár töredékes, a mindig félig kész, — rendezés alatt állóság — benyomását keltő zavaros hatására s ezzel szemben végigszemléljük a Szépművészeti Múzeum mai egységes, zárt körökbeni tanulságos csoportosítását és a fejlődést hangsúlyozó művészettörténelmi nagyvonalúságát, — mindenki számára átfogó eredményét nyerjük Petrovics Elek életének.

A Szépművészeti Múzeum ma már nem a képek és szobrok raktározó helye, hanem a képzőművészetnek kultúrtörténelmi magyar állomása. A múzeumban a szemlélő nemcsak képeket, szobrokat lát, hanem kultúrtörténelmet lát, tanul és bizonyítékát kapja annak, mennyire egybeforrott fajunk kultúrája a nyugateurópaiakéval.

Ez Petrovics Elek legnagyobb érdeme. Nem adminisztrált, hanem a művészetnek az eleven élettel való szerves összefüggését igazoló bizonyítékát szervezte meg.

És ha hozzávesszük annak a gazdasági válságnak és majdnem művészetellenességnek ezernyi bénító akadályát, amit a háborús és az azt követő évek jelentettek, még nagyobbnak, eredménydúsabbnak kell elismernünk Petrovics Elek jelentőségét. Műpártoló közönséget tudott szervezni akkor, amikor a közhangulat teljesen távol állott mindentől, ami művészet.

A magyar iparművészek, akik Petrovics Elekben mindig is törekvéseik helyes értékelőjét, munkájuk elismerőjét tisztelték, a Szépművészeti Múzeum főigazgatói székéből való távozása alkalmából megbecsülésük minden érzésével mondanak búcsút Petrovics Eleknek, a magyar kultúra hivatott vezérének.

CSÁNKY DÉNES. Nagynevű elődök után mindig nehéz helyzete van az utódnak. Sokkal többet, nagyobbat várnak személyétől, mint egyébként. Ha azonban valaki, — mint Csánky Dénes — annyi értéket, tudást, tehetséget hozott magával, akkor már eleve bizalommal fordulhat feléje mindenki és a szerető megbecsülés nyugalomával várja működését azon a helyen, ahol a magyar művészeti kultúra útját van hivatva a jövőben intézni és vezetni.

Csánky Dénes nemcsak tudósa és széleskörű ismerője a képzőművészeti kultúrának, hanem a legkisebb részletekig gyakorlati embere (még pedig fényes múltú szakembere) a képzőművészet

legmodernebb fejlődésének. Ismeri a fejlődés minden nehézségét, saját piktúrájában végigélte a mult hagyományainak tanulságait, az irányok szükség-szerű harcainak edző tüzeit, az elmélyedés termelő és teremtő erejét — ismeri a művészetnek az étellel való örök kapcsolódási törvényeit. Új szemszögből való látásával, új távlatok felé irányul szemlélete, ami a mult helyes értékelését, a jelen helyes kiválogatását és a jövőre építést jelent.

Művészettörténelmi tanulmányai, művészetpolitikai cikkei, számos művészeti intézményünkönél betöltött vezetői munkássága mellett sikerekben gazdag festői pályája biztosítékai annak, hogy a magyar kultúrában oly fontos örökre — arra hivatott, munkakészségében ideális, tevékenységében életrevaló szakember kerül.

A magyar iparművészeket büszke örömmel tölti el annak tudata, hogy a Magyar Szépművészeti Múzeum főigazgatói székébe — Csánky Dénesben oly művész jut, aki pályáját mint iparművész kezdte s akiben megvan annak minden ígérete, hogy megszüntetné a képzőművészet és iparművészet mesterségesen felállított elkülönülését, megteremti éppen mint gyakorlati ember, a művészetek nagy szellemi közösségét. A magyar iparművészek hisznek abban, hogy Csánky Dénes fogja ezt a nagy egyesítő munkát elvégezni, amivel a magyar kultúrának felbecsülhetetlen értékeket termelő útját nyitja meg a jövőben.

SZÍNES PORCELLÁNSZOBROCSKÁK. A meiseni porcellángyár most ünnepli fennállása 225 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a német sajtó kiemeli a gyárnak azt a nagy népnevelő hatását, mellyel ma is közreműködik az olcsó és jó iparművészet elterjedésén. Több mint két évtized óta szakított a gyár azzal a tradícióval, hogy kizárólag az elmúlt idők alkotásait gyártotta, hozta forgalomba és ezzel táncosi pásztorjátékos figuráitól, azalatt a tizennyolcadik század e nagy intézménye teljesen korszerűvé változott. A legkiválóbb német kisplasztikusok: Scheurich, Börner, Esser Marcks mintázzák számára a kedves modelleket. Alakjaikon, akár emberi, akár állati figurákról van szó: naív báj, kedves humor, könnyű mozdulat ömlik végig s mindenki szívéhez megtalálják az utat. Újabbban a gyár a legegyszerűbb háztartási szükségletek, lámpák, edények, virágtartók készítésével is foglalkozik, de ezeket is mind művészek gondos kezével tervezeti. Népszerű porcellánszobrocskáik kelendőségének fokozására szakítottak a fehér porcellán hosszú egyeduralmával s most színes szobrokat is készítenek. Ezzel azt a célt is el lehetett érni, hogy a porcellánfestéssel sok munkáskezet juttatnak keresethez.

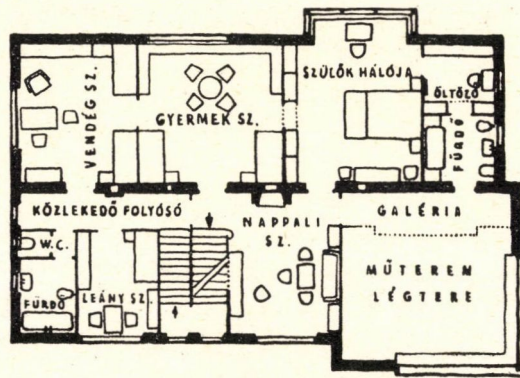
A MESTER ÉS TANÍTVÁNYAI. Hannoverben a minap nagyon kegyeletes kiállítás zárult be: az egy évvel ezelőtt elhalt kitűnő német grafikusnak, Koch Rudolfnak emlékkiállítás. Mindabból, amit ez a nagy német betűművész alkotott, az írásnak megkapó szépsége árad, akár nyomtatvány az, akár alkalmazott betű. Egyházi szőnyegein, ötvösmunkáin mindig a jelmondatok betűvetéséből indult ki s ahhoz alkalmazta az egész felületdíszítést. Most, hogy élete műveit, valamint tanít-

ványa munkáit összegyűjtve látták, tűnt csak ki, mennyire tovább él az ő nemes grafikája követőiben, akik mintha csak egyetlen család tagjai volnának, melynek minden ízét a betű szentséges tisztelete hatja át.

AZ EGYSZERŰSÉG JEGYÉBEN. A francia iparművészet idei tavaszi kiállítását, mely a párizsi Grand Palaisban nyílt meg, ezúttal a nagy egyszerűség jegyében rendezték meg. Hiszen a fényűző szobák s a díszítő művészet csúcsteljesítményei részére elég bő teret nyújtott a Normandie, melynek úszószalonjai valósággal két világrészre szülő propagandát nyújtanak mestereiknek. A tavaszi kiállításon az egyszerűbb igényű polgárság lakására kellett tekintettel lenni. Természetes, hogy a kiállított szobák nagy része a mi viszonyainkhoz mérten még mindig luxuriózusnak nevezhető. De voltak valóban olcsó és korszerű kombinált szobák is. Maurice Barret például egy huszonöt négyzetméternyi területen „a szellemi munkás szobáját” mutatta be s egyesítette benne a dolgozót, pihenőt és a villanykonyhát. A többi szobákban is sokféle szerepeltek a fémcsőbútorok, sőt némelyikben az üvegnek volt uralkodó szerepe. Egy tervező, Claude Salvy „sportszobát” mutatott be, melynek alumínium bútorai mind összezsáphatók és egy autókofferba beleférnek, ideértve a fényképes faldísz, mely a túrautakat mutatja be. A francia kritika kissé idegenkedik a túljózan, szanatóriumi hidegségű szobáktól, de örömmel állapítja meg, hogy a falikárpitokkal együtt kezd visszatérni az ornamentális dísz is a szobákba.

SCHIAPARELLI. A francia divat legnagyobb mesternője itt járt Budapesten s elragadtatva beszélt az újságíróknak arról, mennyit látott és tanult a magyar népművészet leg gazdagabb forrásánál: a Néprajzi Múzeumban. Ez a múzeum, amint nem köztudomású, itt van Budapest szívéből két küsszakasztávolságra s bárki akár ingyen, akár 20 fillérért megtekintheti. De mivel sem táncjátékkal, sem borkostolóval nem szokás fűszerezni a látnivalóit és filléres vonat helyett csak villamos visz oda, „nincs divatban”. Teremtöm, mi volna, ha Párizsnak, Londonnak ilyen népművészeti paradicsoma volna, nem is szólva a német városokról, melyekben katedrákon tanítják a népművészetet, amelynek arrafelé immár nyoma sincs. Nálunk az a szerencse, hogy egy-egy jószemű idegen még észreveszi, tudja, mennyi színöröm van ebben a múzeumban elrejtve s mennyi értéket vihet magával haza — a divatszalonba. „Jegyzeteket, vázlatokat csináltam magamnak” — mondta Madame Schiaparelli. Vajjon hány magyar tervező-művész mondhatná el ugyanezt?

HÍREK MINDENFELŐL. Düsseldorfban „Nép és asszony” című kiállítást rendeztek, mely egész sor lakásberendezésen mutatta be a német fák jószágát és a német kézművesiparos becsületos munkáját. Kölnben a festőipari kongresszussal kapcsolatban az összes alkalmazható anyagokból és szerszámokból kiállítást rendeztek,

E M E L E T

Alaprajz. Készült az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola építészeti szakosztályán. Tanár: Györgyi D.

hogy azok mai állásáról teljes képet nyújtsanak. Mainzban „Otthon és rög” című kiállításon az egyszerűbb igények számára való mintaszerű lakásberendezéseket, háztartási felszereléseket és kis kerteket mutattak be. Rügen szigetén hatóságai berendezéseket létesítettek a sziget régi népművészetének, a szőnyegszövésnek háziiparszerű felélesztésére. Londonban nemzetközi városépítészeti kongresszus volt, melyen az angol építkezés nagy arányairól is beszámoltak. 1919-től 1934 márciusáig Angliában 3,330.000 lakást építettek és több mint hétmillió hektár területet használtak fel erre a célra. Párizsban az ott tanult idegenek is jól ismerik a Richelien-utcai régi szép palotát, melyben a Nemzeti Könyvtár gyűjteményei vannak elhelyezve. A szép francia reneszánsz épületet most teljesen újjáalakították s főleg technikailag tették kényelmessé a kutatók munkáját. Ugyanakkor a hírlaptárat áthelyezték Versaillesba s mindkét helyen az építész-tervezői munkákat Roux-Spitz, a hírneves építész végezte. Münchenben most ünnepelte a Bayerischer Kunstgeverbeverein, melynek keretébe négyszáz műhely tartozik, születésének 85-ik évfordulóját. I. Lajos király alapította, mikor a forradalmak hatása alatt lemondott trónjáról s minden gondját az ő kedvelt Münchenje szépítésére összpontosította. Párizsban a „Történelmi Otthonok” néven pár évvel ezelőtt alakult társadalmi egyesület szép eredményeket ért el a vidéki kastélyok és történelmi műemlékek propagandájával. A régi kastélyokba belépő turistáktól az egyesület javára belépődíjakat szednek s az így felgyűlt összegeket elhanyagolt műemlékek restaurálására fordítják. Hágában egy olyan múzeumot építenek, mely a legmodernebb technikai felszerelésű múzeum lesz egész Európában. A Berlage építész tervei szerint létesülő palotát egy Thorn-Prikker emlékkiállítással nyitják meg, mely a nagy holland üvegfestő teljes munkásságát fel fogja ölelni. Salzburgban ezen a nyáron színpadi díszítő szeminárium nyílt meg, melyen a színpadi díszletek, kosztümök, szcenárium és álarcok összes elméleti tudnivalóit s gyakorlati tananyagát két hónap alatt összefoglalták az előadók.

A MAGYAR IPARMŰVÉS ZET LEGKÖZELEBBI SZÁMA. Tisztelettel értesítjük tagjainkat és olvasóinkat, hogy folyóiratunk 7. száma a folyó évi szeptember hó végén fog megjelenni.

A SZERKESZTŐSÉG

• SZAKIRODALOM •

BUDAY—ORTUTAY: SZÉKELY NÉPBALLADÁK. 312 lap, 47 fametszet. Félbőrkötésben 20 P. Budapest, 1935. Kir. Magy. Egyetemi Nyomda.

Ez az impozáns mű a magyar szellemnek egyszerre három síkján hozott nagyszerű meglepetést és gazdag eredményeket. Egy fiatal művész és tudós közös munkájának eredménye a vaskos kötet, melyben korszerű tudományos módszerekkel és a művészet legidősebb eszközeivel dolgozzák fel a magyar kultúra egyik legősibb és legbecesebb dokumentumát a székelység csodálatos népballada kincsét.

A „Székely Népballadák“ szövegeit összeválogatta, bevezető tanulmánnyal és magyarázatokkal kísérte *Ortutay Gyula* dr., a kiváló fiatal etnológus, akinek eddigi tudományos munkássága a magyar folklóre területén már eddig is egészen új irányt mutat. Nagy érdeklődéssel fogadott eddigi műveiben *Ortutay* a népi kultúra alkatát és jelentéseit, sajátos jellemét, gondos analízisen alapuló szintetikus módszerrel vizsgálja, s ily módon műveiben az európai tudomány eredményeit is gondosan beolvasztja. A *Székely Népballadákhoz* írott bevezető tanulmányát is ugyanez a korszerű és tárgyilagos szempont hatja át s így sikerült neki ebben a művében hosszú időre az utolsó szót kimondani erről a sokat vitatott kérdéstről. A balladák szövegét úgy válogatta össze, hogy végre egy kötetben találhatja meg az olvasó és a tudományos kutató is a székelység balladaköltészetének egész anyagát, melynek egyes darabjai eddig elszórtan, nehezen beszerezhető könyvekben, régi folyóiratokban rejtőztek. Magyarázó jegyzeteket is írt *Ortutay* minden egyes balladához, melyekben a balladák sorsát, az európai és a magyar népi epikával való összefüggésüket vizsgálja és bőséges bibliográfiával kíséri. Ez adja a kötet irodalmi, valamint tudományos síkon való nagy értékét.

De különös becsé van a székely népballadás könyvnek képzőművészeti vonatkozásban is. *Buday György*, a kiváló erdélyi fametszőművész, a grafikának nemrég kinevezett egyetemi lektora készített a balladák jórészéhez egészoldalas fametszetű illusztrációkat. Az a 47 fametszet, mely ennek a kötetnek képzőművészeti jelentőségét megadja, minden tekintetben csúcsteljesítménye nemcsak *Buday György* eddigi, az ország határain túl is elismert művészetének, hanem általában legjelentősebb alkotások közé való, amit a művészet ez ágában az utóbbi évek kitermeltek. *Buday* művészetét mindig a sajátosan magyar jelleg, a paraszti élet közelsége és művészi kifejezése jellemezte, s ez tette őt a külföldi szakemberek szemében is az igazi magyar szellem képzőművé-

szeti reprezentánsává. A Székely Népballadák fametszeteiben a szülőföldjére, Erdély hegyei közé tér vissza, hogy egy magasrendű művészi formanyelvvel kifejezze az ő népének csodálatos mélységeit, tragikus látomásait és sokszor „facaros“ eszejárását. *Buday* jellegzetes, dinamikus fametszetstílusa, fehér-fekete kontrasztjai, nyers vonalai, új víziókat is teremtenek az ősi székely képzeletvilághoz, s valósággal új élménnyé teszik a balladák szövegeinek olvasását.

KOOPERATIVA FÖRBUNDET. Tízestendős jubileuma alkalmából adta ki ez a stockholmi építészeti iroda az általa készített üzletberendezések, gyárak, lakások, stb. fényképeit, egy nagyon szépen kiállított könyv keretében, svéd és angol nyelven.

Igen gazdag, változatos témájú fényképezeti gyűjtemény ez, amely nemesak a szakértő, de a nagyközönség számára is érdekes anyagot nyújt.

A külső és belső architektúra minden válfaja képviselve van itt s az egyes objektumok sajátosságokat tanulmányozása a magyar építészeknek bizonyára igen élvezetes órát fog nyújtani.

H. L.

A BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI DÍSZÍTÓ ÉS SOKSZOROSÍTÓ SZAKIRÁNYÚ IPAROSTANONCISKOLA ÉVKÖNYVE. Szerkesztette *Rózsa Károly* igazgató.

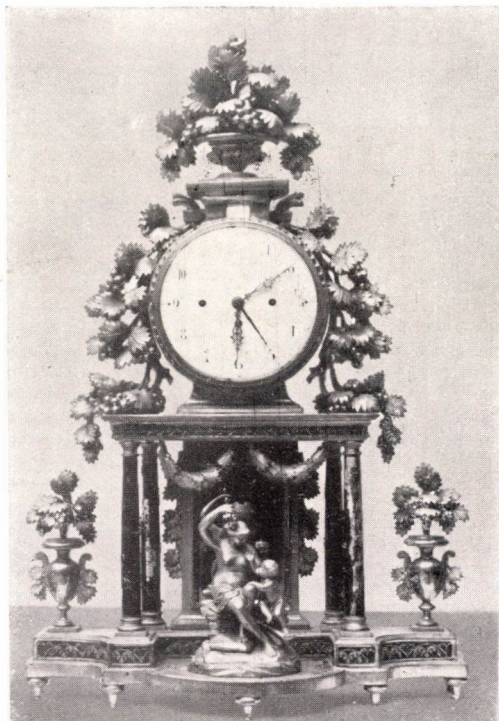
Budapest Székesfőváros által szakosított és a 8 díszítőszakmát a VII. ker. Nyár utca 9. számú iskolaépületbe összevont iparostanonciskolához fűzött remények fokozatos beteljesülését bizonyítja ismét a Budapest Székesfővárosi Községi Díszítő és Sokszorosító Szakirányú Iparostanonciskola 1934—35-ik tanévről június hóban kiadott, izléesen összeállított, a tanulók rajzaival és tanulmelyi munkáival gazdagon illusztrált évkönyv.

Szemléltető áttekintést nyújt az évkönyv az egyes díszítő szakágazatoknak helyes irányban vezetett és néhány év alatt nagy fejlődést tanúsító szaktárgyi oktatásról.

Ilyen alapos szakoktatásban és helyes irányú nevelésben részesülő iparosifjúság jövőjébe tekintve, már most azt az erős hitet ébreszti bennünk, hogy szaktudásával, izlésével, munkaszeretetével és feygelmezettiségevel, ipari vonatkozásban, csonka országunk nagyjótételét meg tudja valósítani. M. I.

SCHWEIZER REISE ALMANACH. 1935. ORELL FÜSSLER VERLAG, ZÜRICH. Példaadó munka jelent meg minden idegenforgalommal foglalkozó számára *René Thiessing*, Bern szerkesztésében e címen. A kötet, mely már igen izléses külsejével is megfog, kalendáriummal kezdődik, melyben *Aldo Patocchi* mutatja be 12 teljes oldalas fametszetben a tizenkét tessini hónapot. Ezt követik kitérő tanulmányok, elsőrangú írók és műtörténészek tollából, melyek igen alkalmasak arra, hogy a művészileg magas szintű fényképanyaggal együtt mindazokban vágyat keltsen Sváje iránt, kik kulturális, művészi, természeti szépségekben keresnek kielégülést. A kötet tipográfiai megoldása a klasszikus tradícióiról ismert *Orell—Füssli* cégtől szokatlanul modern. A teljes oldalra nyomott fényképek határfoka igen figyelemreméltó!

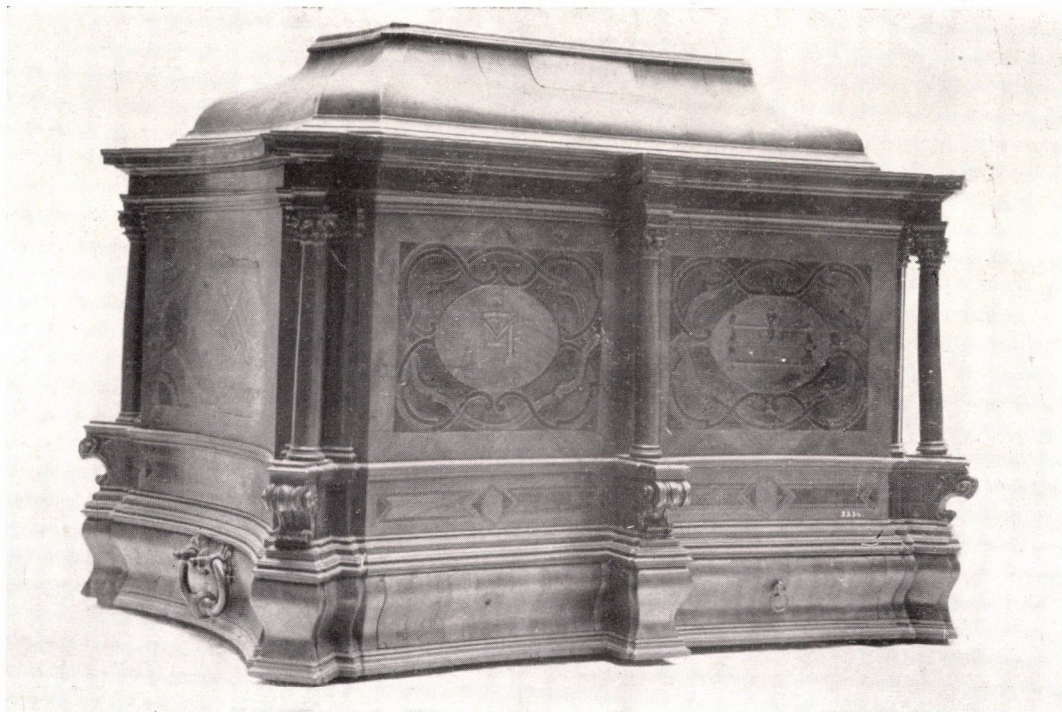
r.

Az Iparművészeti Múzeum Régi Pest-Buda kiállításáról. Fent balra: Fauser József kelyhe. Pest, 1760 k. Fent jobbra: Állóóra faragott és aranyozott hársfatokban. Bleyer András budai mester műve a XVIII. sz. végéről. Lent balra: A fülöpszállási ref. egyház ónkupája 1737-ből. Lent jobbra: Reichenpfalter Simon pesti ötvös díszkupája 1766-ból. — Von der „Alt-Pest-Buda“ Ausstellung des Kunstgewerbe-Museums. Oben links: Kelch von J. Fauser, Pest, um 1760. Oben rechts: Stehuhr in geschnitztem und vergoldetem Lindenholz-Gehäuse. Werk des Meisters A. Bleyer in Buda vom Ende des XVIII. Jahrhunderts. Unten links: Humpen aus Zinn vom Jahre 1737. Unten rechts: Festhumpen von S. Reichenpfalter, Goldschmied in Pest 1766. — From the „Old Pest-Buda“ exhibition of the Museum of Applied Art. Above to the left: Cup of J. Fauser, Pest about 1760. Above to the right: Clock in carved and gilded linden case. Work of the master A. Bleyer in Buda, from the end of XVIIIth century. Below to the left: Tankard of pewter from 1737. Below to the right: Ornamental tankard by S. Reichenpfalter, goldsmith in Pest, 1766.

Az Iparművészeti Múzeum Régi Pest-Buda kiállításáról. Fent: Ezüst asztalkészlet. Giergl Alajos pesti ötvös műve 1826-ból. Lent: Ezüst asztalkészlet. Szentpétery József pesti ötvös műve 1823-ból. — Von der „Alt-Pest-Buda“ Ausstellung des Kunstgewerbe-Museums. Oben: Tafelgerät aus Silber, Werk des Silberschmiedes A. Giergl, in Pest 1826. Unten: Tafelgerät aus Silber, Werk des Silberschmiedes J. Szentpétery in Pest 1823. — From the „Old-Pest-Buda“ exhibition of the Museum of Applied Art. Above: Silver table set. By A. Giergl, silversmith in Pest, 1826. Below: Silver table set. By J. Szentpétery, silversmith in Pest, 1823.

Az Iparművészeti Múzeum Régi Pest-Buda kiállításáról. Fent: A pesti asztalos éh céhládája. XVIII. sz. közepe. Lent: Biedermeyer hálószoba. Steindl Ferenc pesti asztalos műve. Az interieurt Szablya Frischauf Ferenc tervezte. — Von der „Alt-Pest Buda“ Ausstellung des Kunstgewerbe-Museums. Oben: Truhe der Innung Pester Tischler. Mitte des XVIII. Jahrhunderts. Unten: Biedermeyer Schlafzimmer von F. Steindl, Tischlermeister in Pest. Das Interieur entworfen von Prof. F. Szablya Frischauf. — From the „Old Pest-Buda“ exhibition of the Museum of Applied Art. Above: Chest of the Guild of the Joiners of Pest. Middle of the XVIIIth century. Below: „Biedermeyer“ bedroom furniture, by F. Steindl, joiner in Pest. The interior designed by Prof. F. Szablya Frischauf.

Az Iparművészeti Múzeum Régi Pest-Buda kiállításáról. Fent: Késő empire és biedermeier szalon. A bútorok túlnyomó része Steindl Ferenc műhelyében készült. Lent: Biedermeier szalon és hálószoba interieur részletek. Steindl Ferenc műhelyéből. Mindkét interieurt Szablya Frischauf Ferenc tervezte. — Von der „Alt-Pest-Buda“ Ausstellung des Kunstgewerbe-Museums. Oben: Salon in Spät-Empire und Biedermeier-Styl. Möbel zumeist aus der Werkstatt F. Steindl. Unten: Details aus dem Interieur des Biedermeier Salons und Schlafzimmers. Aus der Werkstatt F. Steindl. Beide Interieurs entworfen von Prof. F. Szablya Frischauf. — From the „Old Pest-Buda“ exhibition of the Museum of Applied Art. Above: Late Empire and Biedermeier parlour. Furniture mostly made in the work shop of F. Steindl. Below: Details of the interior of Biedermeier parlour and sleeping room. From the workshop of F. Steindl. Both interiors designed by Prof. F. Szablya-Frischauf.

FETTICH NÁNDOR: A HONFOGLALÓ MAGYARSÁG MŰVÉSZETE. Az *Ars Hungarica* könyvsorozata új szép meglepetéssel szolgált a műértő közönségnek. Fettich Nándor, a kiváló magyar archeológus mutatja be itt azokat a műkincseket, amelyek honfoglaló őseinkről maradtak ránk, ropant érdekes cikk kíséretében, amelyben a bemutatott illusztrációkat részletesen ismerteti. Főleg ötvösművészeti szempontból érdekes ez a szép kiállítású könyv, amely az iparművészeknek pompás kútforrásul szolgál. H.

A KIRAKAT ELAD („Selling through the window“), ezt a szellemes címet viseli a *The Studio Ltd.* London kiadásában most megjelent kötet, melyben Harry Trethowan mutatja be képekben mindazt, mit 200 illusztrációban hét ország kirakattművészetéből ma bemutatni lehet. Igen figyelemreméltó e kötetben is a szöveg korszerű és erősen gyakorlati volta. Nem egy személy írja a szöveget, hanem egy-egy szakma legjobb szakembere ír porcellánárúk, férfidivatekkek, könyvesboltok, ékszerüzletek, sportcikkkek, női divatekkek kirakatairól, ad technikai utasítást kirakattrendezőnek és vázolja a rajz szükségességét a kirakattban. Bevezetőjében a szerző vázolja a kirakatt hatását a publikumra és befolyását az eladásra; a kirakattot, mint elsőrangú reklámeszközt; a kirakattrendező képzésének szükségességét; a kirakatttervezést; az áruház kirakattát; az egykirakattú üzlet lehetőségeit; a színek szerepét a kirakattban; a fény hatását a színekre; fényreklámmot és reklámbetűket és végül mit ne csináljon a kirakattrendező. A bemutatott képek Siégel (Páris) csodás kirakattbábúival és a svédtek teljesen egyedülálló és ötletdús kirakattain kívül igen nagy gonddal, ötlettel tervezett kirakattokat mutatnak be Amerikából, Angliából, Ausztriából, Franciaországból, Magyarországból, Németországból és Svédországból. A kirakatt kultúra haladását állapíthatjuk meg a mindjobban egyszerűsödő, mindinkább kevesebb áruval dolgozó kirakattokban. r.

PENROSES ANNUAL 1935. (A review of the graphic arts. Edited by R. B. Fishenden, London.) Percy Lund Humphries & Co. Ltd.

Milyen szegények is vagyunk! Ha végiglapozzuk az angol nyomdászati évkönyvet, mely a fotográfiai, könyvnyomdai, offset- és mélynyomási eljárásokban történt haladást mutatja be és ismerteti szigorúan tárgyilagos és plasztikus cikkekben, elszomorodunk. Mi minden történik e sokszorosítótechnikák fejlődésében, mellyel mi szegénységünkben lépést sem tarthatunk. Hol tartunk mi a színes fotográfia oly tökéletes reprodukcióiban, mint amilyeneket e gazdag könyv bemutat, hol a fotóoffset remekeiben. Egy pontja van a könyvnek, hol Magyarország mégis képviselve van: „Mik az új tipográfia gyümölcsei?“ című cikkben. Ennek illusztrációs anyagában fellelünk egy magyar hirdetést, könyvfedelet és könyvcímlapot. De legyünk árulók? Valljuk be, hogy a hirdetés egy szakmai pályázaton nyert díjat és csak szaklaphoz jelent meg, míg a könyvfedel és levélfej csak úgy készült, hogy külföldön legyen mi reprezentálja kellőképpen az új magyar tipográfiai törekvéseket? Ne nézzük

irigykedéssel e könyvet. Beesültsük meg a szép, a nemes ipari munkát, a sokszorosítóipar sokszor erején felüli érdeklődéssel készülő munkáit Magyarországon is és akkor talán e becsületes és jó munka meghozza azt az ellenértéket, mely az új, tökéletesebb technikai felkészülést is lehetővé teszi. R. K.

SIGN-WRITING. (CÍMFESTÉS.) *Hours of Leisure.* Nr. 8. *The Studio Ltd.* London. Egy angol shillingért, könyvkereskedelmi árbán tehát itt nálunk alig másfél pengő felett hozza forgalomba a *The Studio* ezt a kézikönyvsorozatot. Az első számok színházmodellkészítéssel, kivágottpapírdekorációval, rádiókonstrukcióval, gyermekbábukészítéssel foglalkoztak. A most megjelent legújabb kötet sokkal nagyobb figyelmet érdemel. Bevezet a különböző betűtípusok világába, bemutatja a helyes tereosztást, a betűtípusok megválasztását, a grádusok egymáshoz való arányát és végül a betűfestés teljes technikáját is. Ez a hatvannégy oldalas, szép fehér papíron tisztán nyomott, 22 illusztrációval ellátott kötet példája annak, hogy a különböző iparostanonc, de iparművészeti iskolákban is megtanult elméleti tanulmányokat, hogy lehet leg-egyszerűbben a gyakorlatban alkalmazni. r.

DR. BEREI SOÓ DEZSŐ: A MAI DEBRECENI GRAFIKA. Pompás reprodukciók, fametszetek, rézkarcok, linoleum-metszetek illusztrálják ezt a füzetet, amely Debrecenben élő kiváló magyar grafikusaink művei. A szövegi rész nemcsak művészeti, de technikai ismertetések is közül igen értékes tanulmány keretében. H.

NEMZETI MŰVÉSZET címen Lehel Ferenc gazdagon illusztrált folyóiratot ad ki, minek szövegét naplójegyzetek formájában ő maga írja. Anyaga a legváltozatosabb, a képzőművészet minden ágát felöleli. Eddig megjelent nyolc számában tanulmányokat közölt az utóbbi negyven év építészetről, Vágó József Tabán-tervéről; a Madách-jubileum alkalmából Zichy illusztrációiról. Foglalkozott festőkkel, Kernstokkal, Lehel Máriaival, Tornyaival, a szobrász Hüvös Lászlóval. Folytatásokban egy nagyobb dolgozatát közli az Őskor művészetének stílusfejlődéséről. Néhány elvontabb esztétikai, filozófiai értekezését ellensúlyozza könnyed és mégis tartalmas krónikájával, melyben az aktuális kiállításokról emlékszik meg. Kritika-rovatában pedig érdekesen vitatkozik a napi művészeti irodalommal. A jól megválogatott képanyagában sok modern iparművészeti tárgy is szerepel. A folyóirat kiállítása rendkívül ízléses.

A TÉR ÉS FORMA júniusi száma eseménye az építészeti sajtónak. Egy nagyjelentőségű cikk vezet be a számot, amelynek a címe „A revízió revíziója“, s avval az áramlattal foglalkozik, amely különféle ürügyek alatt az építőművészeti haladás ellen gyűjti a fegyvereket. A cikket az utóbbi évek legjobban sikerült korszerű épületeinek képei kísérik. A harmincadik Budapesti Nemzetközi Vásár képes beszámolójával folytatódik a szám, s a legújabb budapesti kertészeti kiállításról, majd az olasz aeronautikai kiállításról szóló képek és cikk zárja ezt a nagyon szépen sikerült számot.

• PÁLYÁZATOK •

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS. Székesfehérvár szab. kir. város pályázatot hirdet az idegenforgalomban felhasználható székesfehérvári emléktárgy tervezésére.

A pályázat feltételei a következők:

1. Az idegenforgalomban felhasználható és az idegenforgalom céljait szolgáló emléktárgy tervezendő, mely művészi elgondolásban és kivitelben Székesfehérvárhoz kapcsolódjék, vagy minden szokásos emléktárgytól megkülönböztethető és Székesfehérvárról előállítható művészi alkotás legyen.

2. Az emléktárgy előállítás, illetve forgalmi ára feltüntetendő és csak olyan összegig terjedhet, hogy az emléktárgy az idegenforgalomban tömegesen felhasználható legyen.

3. A pályázaton résztvehet minden magyar-honos iparművész.

4. Székesfehérvár szab. kir. város a legjobbnak ítélt emléktárgyból 250 P értékűt megvásárol és annak terjesztését idegenforgalmi hivatala útján elősegíti.

5. A város fenntartja magának a jogot, hogy egyenértékű pályázat esetén a vásárlási összeget megossza, vagy ha megfelelő pályázat nem érkezik be, úgy a vásárlási összeget visszatartja.

6. A pályázat határideje 1935 december 31. A pályaművek Székesfehérvár szab. kir. város idegenforgalmi hivatalánál nyújtandók be és a pályaművekhez lezárt, jelígy boríték melléklendő, mely a művész nevét és lakhelyét tartalmazza.

7. A pályaműveket szakértőkből álló bírálóbizottság bírálja felül, amelynek döntése végérvényes és ellene fellebbezésnek helye nincs.

A pályázatra vonatkozólag minden felvilágosítást részletesen megad a városi idegenforgalmi hivatal.

• KIÁLLÍTÁSOK •

A SZIGETUTCAI SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI NŐIPARISKOLA KIÁLLÍTÁSA. Június 14—16-án mutatta be a tanév folyamán készült munkákat. Az iskolának fehérnemű-, felsőruhakészítő és műhímző szakosztálya van. Mind a hármon tanítják a szakmunka mellett a hozzátartozó díszítő-kézimunkát, szakrajzot és díszítő-rajzot.

Mindezekből gazdag anyagot mutatott be a kiállítás a technikai gyakorlatok kezdő fokától a haladás módszeres menetén át a szakmai tudásról és készségről bizonyítást tevő önálló munkáig. Fehérneműeken, ruhákon, hímzéseken mindenütt ügyes célszerűséggel alkalmazva a magyar népművészeti munkákról átvett ötletek, díszítő- és szabásformák, színösszeállítások, öltésnemek.

Évtizedes szokás az iskolában, hogy minden évfolyam osztályonként egyforma magyar ruhát készít szakmunkájának megfelelő kivitelben. A ruhavarró haladó osztályoké évről-évre változó díszruha. A fehérneműkészítő szakon tanulják a kezdők a kézi- és gépvarrás, a szabáseljárás és szabásrajzkészítés alapvető ismereteit. Látható a

fokozatos fejlődés a kezdetleges próbavarrástól a divatos szabású finoman kidolgozott hímzett csipkés holmi készítéséig.

A ruhavarrószak I. és II. osztályain a szabósági munkákhoz szükséges tudást szerzik meg a haladó fokon levő tanulók.

A kiállított ruhák mellett feltüntetve a munka menete:

1. A ruha divatképszerű terve. 2. Szabásrajza, mértékvétel alapján megszerkesztve. 3. Kivágott szabásmintája. 4. A szükséges anyagmennyiség kiszámítása a felfektetett szabásmintával. Ezen a szakon is látható a haladás a kezdő fok egyszerűségétől tovább fejlődve, ami egy szűkszávú beszámolóban csak úgy jellemezhető, hogy a kiállításon könnyen összeválogathatta volna minden időre és alkalomra illő ruhatárát akármilyen kényes igényű divathölgy.

A hímzőszakosztály munkáin példáját látni, hogyan lehet felhasználni népművészetünk kincseit a modern élet minden alkalmára, megőrizve kegyeletes gonddal ősi szépségét. Kalotaszeg, Torockó, a Mezőség erőteljes hatású hímzései, a viruló matyó és palóc színpompa, pókháló finomságú hövelyi „pókozás”, fátylvékony csipkeszerű sárközi, gazdag hatású brokátokon arany-ezüst „úri-hímzések” sorakoznak egymás mellé mindenféle használati tárgyon.

A kiállítás befejeztével az évről ünnepélyen „revü”-szerű felvonulás során látszott, hogy a ruhák formája és állása is sikerült.

A műsorszámok közt nagyon tetszett egy szép magyar tánc, melyet a ruhavarrószakos felsőosztályok adtak elő hímzéssel díszített, színpompás, érdekes formájú díszruhájukban.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT ÁLLANDÓ MINTAKIÁLLÍTÁSA teljesen átrendezve ismét megnyílt a társulat VI. Andrassy út 69. sz. alatti kiállítási termeiben. Megtekinthető hétköznapiokon délelőtt 9—15 óráig. Belépődíj 20 fillér.

• T Á R S U L A T I • • K Ö Z L E M É N Y E K •

AZ 1934. ÉVRE VONATKOZÓ TÁRGYSORSJÁTÉK EREDMÉNYE. Társulatunk f. évi június hó 15-én tartotta meg az 1934. évre vonatkozó társulati tárgysorsjátékát, amelyen az összes tagok tagsági számukkal díjmentesen vettek részt. A tárgysorsjáték húzása az elnökség jelenlétében történt s a választmány felhatalmazása alapján 50 drb szép iparművészeti tárgy került kisorsolásra. A sorsolás eredménye a következő:

1. Herendi porcellánszobor (0179) Feyér Gyuláné. 2. Ezüst bonbonniere (0821) dr. Vámos Gyula. 3. Ezüstözött serleg (1069) dr. Hüld Hümér. 4. Bronz bonbonniere (0971) Export Kézmunkatelep. 5. Ezüst hamutál (0848) Vörös Ferenc. 6. Selyempárna (0279) Művészek Majolika és Agyagipartelepe Rt. 7. Faragott fakulaec (0562) Nyiregyházi Áll. tanítóképző. 8. Fadoboz (0125) Debrecen Sz. Kir. Város

Könyvnyomda Vállalata. 9. Faragott fakulaes (0247) Haidekker Sándor. 10. Faragott fakulaes (0191) dr. Filep Ferencé. 11. Faragott fakulaes (0471) Major István. 12. Kerámia váza (0485) Mátrai Lajos. 13. Kerámia váza (0657) Rohonczy Hugó. 14. Kerámia váza (0969) Pécsi József. 15. Kerámia váza (0367) Kendi Antal. 16. Porcellán váza (0050) özv. Bazala Béláné. 17. Kerámia dísz tárgy (0977) Lische-ron Blanka. 18. Virágcserep (0896) Dial Telefon-kereskedelmi Rt. 19. Kerámia bonbonnière (0687) Soproni Áll. Széchenyi Reálisk. 20. Kerámia bonbonnière (0919) T. Bodrog Erzsébet. 21. Porcellán bonbonnière (0315) dr. Ikrich Arnoldné. 22. Porcellán állatfigura (0983) Rákos Pál. 23. Ezüstözött doboz (0082) Bründl Ödön. 24. Csont könyvjelző (0856) Wälder Gyula. 25. Fadoboz (1099) Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. 26. Fa papírvágógés (0895) Magyar Országgyűlés Könyvtára. 27. Fa papírvágógés (0768) Szilágyi Lajos. 28. Kerámia bonbonnière (0488) Mattyasovszky Zsolnay Tibor. 29. Kerámia állatfigura (0865) Wollmann Károly. 30. Kerámia hamutál (0604) Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága. 31. Kerámia hamutál (0878) Zimmer Ferenc. 32. Erdélyi korszó (0759) Széll József. 33. Erdélyi korszó (0987) Lénárt Irén. 34. Erdélyi korszó (0723) dr. Stein Emil. 35. Fa bonbonnière (0558) Nimesevics Erzsébet. 36. Ezüst nyakkendő (0062) Beszédes László. 37. Ezüst nyaklánc (1112) Szentföld Magyarországi Biztosi Hivatala. 38. Ezüst melltű (1035) Ambrózy Györgyné. 39. Ezüst gyűrű (0838) Veszprémi Püspöki Könyvtár. 40. Ezüst gyűrű (0434) László Ferenc. 41. Erdélyi korszó (0921) Fellegi József. 42. Erdélyi korszó (0498) Megyer Meyer Antal. 43. Erdélyi korszó (0284) Hoffmeyer Herbertné. 44. Erdélyi korszó (0937) Tolnai Flóra. 45. Erdélyi korszó (0653) Richter Antalné. 46. Erdélyi korszó (1032) gr. Esterházy Károly. 47. Erdélyi korszó (0798) Török Lajos. 48. Erdélyi korszó (0067) Bloch Leó. 49. Erdélyi korszó (0054) Benes Imre. 50. Erdélyi korszó (0383) Klikár Adolf.

A TÁRSULATUNK KEBELÉBEN FOLYTATOTT MUNKA fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1935 április 30-án a társulat bíráló bizottsága Helbing Ferenc elnökletével tartott ülést, amelyen résztvettek Bodonyi Jenő, Hosszú István, Kórody György, Lakatos Artur, Ligeti Miklós, Menyhért Miklós, Seenger Béla, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, dr. Szőnyi Ottó, Urbányi Vilmos és Helbing László titkár.

Helbing Ferenc elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a mai ülés tárgya a másodikban kiírt lakás-művészeti tervpályázat bírálata és azon reményének adott kifejezést, hogy ennek az eredménye jobb lesz, mint az előzőé. Ezek után ismertette a bíráló bizottság működési szabályzatának tervezetét, amelyet kissébb változtatásokkal a bíráló bizottság el is fogadott. Többek felszólalása után elnök határozatilag mondotta ki, hogy a bíráló bizottság az első díjat nem adja ki, minthogy oly abszolút értékű munkát a pályatervek között nem talált, amely azt megérdemelné. Ezekután Kórody György

előadó ismertette részletesen az összes beküldött pályaterveket s a bíráló bizottság kiválasztotta azokat, amelyek közül szavazással szándékozik a díjazásra méltókat kiválasztani. A szavazás meg-
ejtése után elnök kihirdette az eredményt, amely szerint a bíráló bizottság az 500 pengős I. díjat nem adta ki, a 300 pengős II. díjat Antal Tibor és Peresztegi József „Nonius“-ra, a 200 pengős III. díjat Devecska Ferenc és Csépai-Csavlek András „Módos“-jeligéjű terveinek ítélte oda. Ezenkívül megvásárolta 100—100 pengőért Kaesz Gyula „A“-ra, Devecska Ferenc és Csépai-Csavlek András „Tus“-ra, Farnadi (Feigl) Frigyes „Jövő II.- és Jálies János „1935“-jeligéjű terveit. Ezek után több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

1935 május 9-én tartotta meg a társulat az 1934. évre vonatkozó jubiláris ötvenedik közgyűlését, amelyen a társulat elnöke, dr. vitéz József Ferenc királyi herceg elnökölt.

Elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Elnöki megnyitójában szeretettel emlékezett meg a társulat félszázados jubileumáról és arról a kultúrunkáról, amelyet a társulat ez idő alatt végzett. Meleg szavakkal üdvözölte az Österreicherischer Kulturbund elnökét, dr. báró Loewenthal Józsefet és ügyvezető elnökét, Jacobi Jolánt és átnyújtotta nekik a társulat okleveleit a bécsi magyar népművészeti kiállítás sikere alkalmából, majd átadta a szót Szablya János ügyvezető alelnöknek, aki a közgyűlés és a választmány nevében üdvözölte az elnököt és köszönetet mondott a társulat érdekében kifejtett szeretetteljes munkásságáért. Elnök az üdvözlést megköszönte és felkérte dr. Ugron Gábort az ünnepi beszéd megtartására. Dr. Ugron Gábor ünnepi beszédében kiemelte a társulat 50 év alatt kifejtett működését és azt a nagy haladást, amelyet a társulat munkálkodása a magyar iparművészetnek ez idő alatt jelentett. A társulat munkáját az iparművészet első megnyilvánulásától kezdve méltatja és nagy elismeréssel emlékezett meg azokról az eredményekről, amelyet a társulat az iparművészek érdekében ért el, majd annak a reményének adott kifejezést, hogy a jövőben is szép eredménnyel fog működni a társulat. — Ezekután a különböző egyesületek kiküldöttei üdvözölték a társulatot. Liber Endre polgármester Budapest Székesfőváros közönsége, — dr. báró Szalay Gábor államtitkár a Társadalmi Egyesületek Szövetsége, — Wälder Gyula műegyetemi tanár a Magyar Mérnök és Építész Egylet, — Tolnay Kornél ny. államtitkár az Országos Iparegyesület, — Schmitterer Jenő műépítész a Budapesti Mérnöki Kamara, — Kertész K. Róbert ny. államtitkár a Magyar Műhelyszövetség, — Klausz Gyula építő iparművész a Magyar Iparművészek Országos Egyesülete és Barta Artur a Budapesti Kárpitos Ipartestület nevében köszöntötték a társulatot fennállásának ötvenéves jubileuma alkalmából. Elnök köszönetet mondott az üdvözölő szónokoknak, majd átadta az elnökséget Szablya János ügyvezető alelnöknek, aki az elnök-

lést átvette. Ligeti Miklós alelnök azt az indítványt tette, hogy a közgyűlés válassza meg tiszteletbeli tagokul dr. Fabinyi Tihamér m. kir. pénzügy- és dr. Hóman Bálint m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztereket, akik a magyar iparművészetet és népművészetet, valamint a társulat törekvéseit mindenkor oly nagy szeretettel támogatták. A közgyűlés egyhangú hozzájárulása után elnök fenti javaslatot mint határozatot mondta ki. Seenger Béla alelnök röviden ismertette a választmány jelentését az 1934. évi működéséről. Elnök határozatilag mondta ki, hogy a közgyűlés a választmány 1934. évre szóló jelentését egyhangúlag elfogadta. Schöber József gazdasági bizottsági elnök az 1934. évi zárszámadásokat és az 1935. évi költségvetéselőirányzatot ismertette röviden, Houba Károly számvizsgáló pedig felolvasta a számvizsgáló bizottság jelentését és a számvizsgálóknak felmentésükre vonatkozó kérelmet. Elnök határozatilag mondta ki, hogy a közgyűlés az 1934. évi zárszámadásokat és az 1935. évi költségvetéselőirányzatot egyhangúlag elfogadta és a számvizsgálók jelentését tudomásul véve, nekik a felmentvényt megadta. Seenger Béla alelnök felolvasta a megüresedett 16 választmányi tag és 5 számvizsgáló helyének betöltésére vonatkozó elnökségi javaslatot. Elnök, minthogy a közgyűlés ehhez egyhangúlag hozzájárult, határozatilag mondta ki, hogy a közgyűlés 3 évre megválasztotta választmányi tagnak Helbing Ferenc, dr. Hüttl Dezső, Lakatos Arthur, Megyer Meyer Antal és Menyhért Miklós tervezőket, Hosszú István, Majoros Károly, Preitensteiner Ottó, Schöber József, Szabó Rezső és Unterreiner Győző műiparosokat, dr. Gerevich Tibor, dr. Layer Károly, dr. Procopius Béla, dr. br. Szalay Gábor és dr. Szőnyi Ottó műbarátokat, valamint a számvizsgáló bizottság tagjait; Brunner Antalt, Dános Gézát, Houba Károlyt rendes, — és dr. Fekete Gézát, Jakab Gyulát póttagoknak, majd a megválasztott tisztikar nevében is köszönetét fejezte ki a közgyűlésnek a bizalomért és megígérte, hogy a jövőben is változatlan lelkeséggel fognak dolgozni a társulat fejlesztésén. Elnök ezután az alapszabályok 58. §-ának módosítására vonatkozó javaslatot ismertette, amely szerint a tisztviselők rangsorában a titkár szó elé a főtitkár szó kerül. Minthogy ehhez a közgyűlés hozzájárult, elnök ezt mint határozatot mondta ki. Minthogy indítványok nem érkeztek be, kérte, hogy a jövőben is szeretettel támogassák a társulat törekvéseit és az ülést bezárta.

1935 május 17-én a választmány tartott ülést Ligeti Miklós elnöklete alatt, amelyen részt vettek Bodonyi Jenő, Gerenday Antal, Helbing Ferenc, Lakatos Arthur, Ohmann Béla, Preitensteiner Ottó, ifj. Richter Aladár, Seenger Béla, Schöber József, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, dr. báró Szalay Gábor, dr. Szalai

Emil, Szukováthy István, Urbányi Vilmos, Deák István mérnök és Helbing László titkár.

Elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Ifj. Richter Aladár napirend előtt arra kérte a társulatot, hogy hasson oda, hogy a Nemzetközi Vásár művészi képe és pavillonjai a jövőben iparművészek által tervezessenek. Többek hozzászólása után elnök határozatilag mondta ki, hogy a Nemzetközi Vásár ügyeit külön kiállítási bizottsági ülés fogja tárgyalni. Ezekután melegen üdvözölte a választmányt s különösen az új tagokat. Ismertette a jubiláris közgyűlés lefolyását és köszönetet mondott mindazoknak, akik munkálkodásukkal a közgyűlés és az azt követő bankett sikerét előmozdították. — Meghatott szavakban emlékezett meg Faragó Ödönnek, a kiváló tehetségű férfiúnak, elhunytáról. Ezekután ügyvezető alelnök ismertette az elnökség javaslatát a választmányba meghívandó 10 választmányi tag megválasztásáról. Minthogy, a javaslatához a választmány egyhangúlag hozzájárult, határozatilag mondta ki, hogy az 1935-ös társulati esztendőre a választmány tagjaiul meghívja Bokros Ferencet, M. Kiss Erzsit, Klausz Gyulát, Kórody Györgyöt, Kölber Dezsőt, Mátrai Lajost, Tóth Gyulát, Végh Gusztávot, Zadubánszky Irént és Zrinszky Józsefet.

Ügyvezető alelnök javaslatára az alapszabályok értelmében a választmány tagjával meghívta Spolarich Lászlót, a M. Kir. Áll. Nőipariskola igazgatóját, a Magyar Iparművészet Muskátli c. mellékletének szerkesztőjét. Schöber József azon javaslatát, hogy a társulat tartson külföldön megbizottakat, akik az ottani export- és kereskedelmi helyzetről, valamint a magyar áruk elhelyezése szempontjából a mindenkori lehetőségekről tájékoztassák a társulatot. Elnök a javaslatért köszönetet mond és kéri, hogy azt bővebben kidolgozva legközelebb ismertesse. Preitensteiner Ottó kérte a társulatot, hogy az ötvösök és nemesfémiparosok ügyében is kezdjen akciót. Ügyvezető alelnök szerint a társulat e kérdéssel már régebben foglalkozik s jelenleg is folyamatban van egy ilyen akció előkészítése. Elnök ezekután, több tárgy nem lévén, az ülést berekesztette.

• IN MEMORIAM •

REITZER JENŐ festőművész, társulatunk régi, kedves tagja, f. évi július 15-én elhunyt.

Mély gyásszal emlékezünk meg róla, mert halálával a régi gárda egyik művészlelkű kiváló tagja tünt el körünkből. Társulatunknak 33 éven át volt mint iparművész és műiparos buzgó lelkes tagja és támogatója.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.